

“Gangsterstaden”

**- En kvalitativ innehållsanalys av Sydsvenskans
framställning av dödsskjutningarna i Malmö**

Författare: Susanna Berger & Dafnie Lindström

Medie- och kommunikationsvetenskap,
Institutionen för kommunikation och medier,
Lunds Universitet
MKV A21:4 - Uppsats
Vårterminen 2012

Handledare: Emilia Ljungberg

Examinator: Carolina Martinez

Sammanfattning

Titel: “Gangsterstaden” - En kvalitativ innehållsanalys av Sydsvenskans framställning av dödsskjutningarna i Malmö.

Författare: Susanna Berger & Dafnie Lindström

Universitet: Medie- och kommunikationsvetenskap, Institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet

Nyckelord: Malmö, dödsskjutningar, brott, kriminalitet, gangster, stad, mord, Sydsvenskan, framing, gestaltningsteori, dramatisering, journalistik

Malmö har den senaste tiden fått stor uppmärksamhet i medierna på grund av de åtta dödsskjutningarna som skett mellan den 11 maj 2011 och 31 januari 2012. Enligt polisen tyder mycket på att de flesta morderna är kopplade till någon slags organiserad brottslighet. Detta har lett till att den organiserade brottsligheten i Malmö hamnat på medieagendan och att Malmö i flera sammanhang benämns som Sveriges “gangsterstad”. Vad vi vill åstadkomma med vår undersökning är att granska på vilket sätt dödsskjutningarna i Malmö har skildrats men även hur kriminaliteten i Malmö har gestaltats i samband med detta. Målet med vår undersökning är att genom en kvalitativ innehållsanalys granska hur de uppmärksammade dödsskjutningarna i Malmö framställts i tidningen Sydsvenskan. I vår studie vill vi undersöka vilka aspekter av de specifika händelserna tidningen har valt att lyfta fram och uppmärksamma. Studien syftar till att skapa en ökad förståelse för hur våldsbrott gestaltas i nyhetsmedier. Metoden vi använt oss av är en kvalitativ innehållsanalys och materialet är 12 stycken nyhetsartiklar från Sydsvenskan. Teorierna vi tolkat materialet utifrån är gestaltningsteorin och journalistiska dramatiseringstekniker. Vi fann att Sydsvenskan i många av artiklarna målar upp en alarmerande bild av kriminaliteten i Malmö i samband med dödsskjutningarna. Det spekuleras även i vad som karakteriserar kriminaliteten i Malmö jämfört med andra städer i Sverige. Vidare görs flera spekulationer om varför dödsskjutningarna har inträffat i Malmö och det ges förslag på åtgärder som eventuellt kan lösa problemen. Dåden skildras även på ett uppseendeväckande sätt genom att flera olika dramatiseringstekniker används.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar	2
2.1 Motivering av frågeställningar.....	2
3. Bakgrund	3
3.1 Vad har hänt i Malmö?	3
4. Tidigare forskning - skildring av brott i massmedia	3
4.3 Vår positionering.....	4
5. Metod	4
5.1 Kvalitativ metod.....	4
5.2 Tillvägagångssätt.....	5
5.3 Avgränsning.....	6
5.4 Metodreflektion.....	6
6. Teoretisk ram	7
6.1 Dagordningsteorin.....	7
6.2 Gestaltningsteorin.....	8
6.3 Dramatiseringstekniker.....	10
6.4 Motivering av teoretiska utgångspunkter.....	11
7. Analys	11
7.1 Definitioner av problem.....	11
7.2 Bakomliggande orsaker.....	13
7.3 Lösningar på problemen.....	16
7.4 Vilka tekniker används för att dramatisera händelserna?.....	17
7.4.1 Personifiering.....	17
7.4.2 Polarisering.....	18
7.4.3 Intensifiering.....	18
7.4.4 Tillspetsning.....	19
7.4.5 Konkretisering och förenkling	20
7.4.6 Artiklarnas rubriker.....	20
8. Slutdiskussion	20
8.1 Hur kriminaliteten i Malmö gestaltas.....	21
8.2 Orsaker och lösningar.....	21
8.3 Dramatisering.....	21
8.4 Förslag på framtida forskning.....	22
9. Källförteckning	23
10. Bilaga	27

1. Inledning

”Malmö är värst på gangstermord”, detta är rubriken för en artikel som publicerades i Sydsvenskans nättidning den femte januari 2012 (Barkman, 2012c). I tidningsartikeln försöker journalisten förklara varför Malmö har blivit en så kriminell stad. I ingressen står följande: “På några år har Malmö blivit Sveriges mordhuvudstad, med fler gangstermord än någon annanstans”. Denna artikel är inte unik, utan speglar de svenska mediernas intensiva fokus på Malmö de senaste månaderna pga. de åtta dödsskjutningar som har skett mellan den 11 maj 2011 och 31 januari 2012 (Se bilaga). Att ett flertal mord skett i Malmö under en kort tidsperiod (fem av de åtta mordena inträffade mellan den 20 december och 31 januari) innebär att detta har fått stor uppmärksamhet, inte minst i medierna. Enligt polisen tyder mycket på att de flesta mordena är kopplade till någon slags organiserad brottslighet. Detta har lett till att den organiserade brottsligheten i Malmö hamnat på medieagendan och att Malmö i flera sammanhang benämnts som Sveriges “gangsterstad”. Ämnet har bl.a. uppmärksammats i SVTs *Debatt* (SVT debatt, 2012-02-02), tagits upp i *Uppdrag granskning* (Uppdrag Granskning, 2012-03-28) och nyligen har även dokumentären *Malmöpolisen* börjat sändas i SVT. I programmet får tittare möjlighet att följa poliser och Malmöbor under en period, för att visa vad som sker bakom kulisserna i vad som har kommit att kallas “Sveriges våldsammaste stad” (Malmöpolisen, 2012-05-01). Det var detta som gjorde att vi började fundera kring nyhetsmediernas skildring av kriminaliteten i Malmö i samband med de uppmärksammade dödsskjutningarna. Valet av ämnet grundar sig även i att vi båda är födda och uppvuxna i Malmö.

Vad vi vill åstadkomma med vår undersökning är att granska på vilket sätt dödsskjutningarna i Malmö har skildrats men även hur kriminaliteten i Malmö har gestaltats i samband med detta. Den senaste tiden har man fått höra att medierna har “svartmålat” Malmö och vi vill undersöka om detta påstående stämmer till viss mån. I vår undersökning kommer vi inte att värdera om nyheternas representation av verkligheten är sann eller falsk, utan vi vill utreda vilka perspektiv på verkligheten som är dominerande i relation till andra perspektiv.

Ur en vetenskaplig synvinkel är detta viktigt att undersöka av följande skäl: när medierna väljer att gestalta dödsskjutningarna i Malmö på ett specifikt sätt väcker detta associationer och gör att vissa aspekter och argument blir mer framträdande än andra. Om nyheterna väljer att fokusera på specifika orsakssamband till varför Malmö drabbats av flera mord kan detta ge

krut åt vissa politiska åsikter. Sverigedemokraterna har t.ex. använt händelserna i Malmö som ett argument till varför Sverige borde begränsa invandringen (Olsson, Grubb & Ramhorn, 2012). Att göra analyser av innehållet i medier kan tydliggöra vilka aspekter av verkligheten som lyfts fram. På så sätt är det lättare att kritiskt ifrågasätta denna synvinkel.

2. Syfte och frågeställningar

Målet med vår undersökning är att genom en kvalitativ innehållsanalys granska hur de uppmärksammade dödsskjutningarna i Malmö framställts i Sydsvenskan, en lokalt förankrad tidning som år 2010 hade en vardaglig upplaga på 115 600 exemplar (Vallinder, 2012). I vår studie vill vi undersöka vilka aspekter av de specifika händelserna tidningen har valt att lyfta fram och uppmärksamma. Vi vill genom detta generera en ökad medvetenhet om hur mordena skildrats och dramatiserats, men även hur kriminaliteten i Malmö har framställts i samband med de specifika händelserna. Studien syftar till att skapa en ökad förståelse för hur våldsbrott gestaltas i nyhetsmedier med en specifik fokusering på vilka kausala samband och eventuella lösningar som uppmärksammas. För att kunna uppnå detta har vi utformat följande övergripande frågeställning med underfrågor:

- Hur gestaltas kriminaliteten i Malmö i samband med mordena?
  - På vilka sätt dramatiseras händelserna?
  - Vilka slags antaganden görs kring de bakomliggande orsakerna till mordena?
  - Vilka åtgärder lyfts fram som eventuella lösningar?

2.1 Motivering av frågeställningar

Våra frågeställningar är förankrade i våra teoretiska utgångspunkter. Vi inspirerades av Robert M. Entmans förklaring av gestaltningsteori och formulerade frågor utifrån detta. Vi utgick även ifrån Gudmund Hernes dramatiseringstekniker för att undersöka hur händelserna i Malmö dramatiserats.

3. Bakgrund

I bakgrundsavsnittet kommer vi kortfattat presentera händelserna i Malmö för att klargöra vad tidningsartiklarna i vår analys handlar om.

3.1 Vad har hänt i Malmö?

Mellan den 11 maj 2011 och den 31 januari 2012 har det sammanlagt skett åtta dödsskjutningar i Malmö (Se bilaga). Fem av de åtta morderna skedde dock under en mycket kort tidsperiod, mellan den 20 december 2011 och den 31 januari 2012, vilket är en av anledningarna till varför dödsskjutningarna har fått så stor uppmärksamhet av polisen, medierna och allmänheten. Offren har alla varit män i åldrarna 15 till 55 år. Morderna har skett på olika platser i Malmö och det finns inget som tyder på att de hänger ihop. Många av offren har på något sätt haft kopplingar till organiserad brottslighet och motiv som nämnts av polisen har varit vedergällningar och uppgörelser i den undre världen. Det finns dock spekulationer om att minst två av de skjutna inte var de tilltänkta offren (Younes, Plamkvist, El-Alawi & Røjder, 2012). När vi skriver om denna rapport (maj 2012) har ännu ingen dömts för något av de åtta morderna. Polisen är även väldigt förtegen om bakgrund och motiv till vissa av morderna.

4. Tidigare forskning - skildring av brott i massmedia

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för hur tidigare litteratur och forskning behandlat mediernas representation av brott samt vår positionering inom detta forskningsfält.

I Ester Pollacks avhandling, *En studie i medier och brott*, studerades mediernas relation till kriminalpolitiken, främst ur ett historiskt perspektiv. Hon undersöker hur medier och brott hänger ihop och hur dessa påverkar varandra. Avhandlingens fokus ligger i att undersöka förändringar i relationen mellan journalistik och kriminalpolitik från 1950 - talet till 1990 - talet och hon ger ungdomsbrottsligheten särskild uppmärksamhet. Syftet med boken är, enligt Pollack, att öka förståelsen för det västerländska mediasystemets och dess upptagenhet med avvikelser och brottslighet samt samspelet mellan medier, avvikelser och brottslighet (Pollack 2001: 12, 27).

Frame Analysis, skriven år 1995 av Theodore Sasson, redogör för hur medier gestaltar brott och hur detta påverkar den politiska diskursen och allmänhetens uppfattning om brott och straff. I texten identifierar Sasson fem gestaltningar i form av olika "orsaker" till brott som

oftast förkommer i medier, politik och vardagliga samtal. Dessa är följande: bristfälliga system (faulty system), social upplösning (social breakdown), blockerade möjligheter (blocked opportunities), medierat våld (media violence) och rasistiska system (racist system) (1995: 153-157).

4.1 Vår positionering

Tidigare forskning av skildringen av brott i massmedia har främst fokuserat hur mediernas representationer har påverkat allmänheten. Populära teman inom denna forskning har varit mediernas (främst TV:s) avbildningar av brottslighet, frågor om moralpanik, sensationsjournalistik, stereotypiseringar och mediegenererad rädsla för brott och våld. Sedan 1970 - talet har det dock gjorts en hel del innehållsstudier av brottskildring i nyhetsmedier. Denna forskning har dominerats av kvantitativa metoder och har främst undersökt övergripande mönster av brottskildring i medier (Pollack, 2001: 10, 30-33, 68-69). I vår uppsats bidrar vi till denna slags forskning genom att med en kvalitativ metod på djupet granska hur en tidning skildrat kriminaliteten i en stad i samband med specifika, uppmärksammade händelser.

5. Metod

Metoden vi använt oss av i vår undersökning är en kvalitativ innehållsanalys av 12 stycken nyhetsartiklar från Sydsvenskan. I detta kapitel kommer vi att redogöra, varför vi valde denna metod, hur materialinsamlingen gått till, varför vi valt att utföra insamlingen på detta sätt samt eventuella konsekvenser för resultatet genom insamlingsmetoden. Utöver detta kommer vi även att beskriva vilka avgränsningar vi gjort samt en metodreflektion.

5.1 Kvalitativ metod

Inom den kvalitativa metoden kan resultaten inte kvantifieras, dvs. mätas, vilket innebär att man inte kan dra generella slutsatser kring resultatet. Men genom kvalitativa innehållsanalyser blir det möjligt att tolka innebörder, kontexter och andra mer djupgående aspekter av texter (Ekström & Larsson 2010: 19). Kvalitativa innehållsanalyser undersöker textens helhet och mest framträdande drag, vilket inte kan göras på samma sätt i en kvantitativ analys, där man snarare fokuserar på frekvenser och utrymme (Esiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007: 223, 237).

Vi har valt en kvalitativ metod för att vi inte bara vill undersöka textens manifesta budskap, utan även den latent, som kräver djupgående analys för att komma åt. Utgångspunkten är att textens innebörd inte alltid är uppenbar och tydlig. Vi vill därför genomföra en mer ingående analys där vi ställer frågor till texten. För att kunna genomföra en textanalys krävs en frågeställning och begrepp. Dessa kan användas som vägledningen när analysen av texterna genomförs (Østbye et al., 2004: 62-63). En annan viktig anledning till att vi använde oss av en kvalitativ metod var för att vi ville undersöka specifika händelser och inte övergripande mönster.

Eftersom vi har valt att analysera just tidningsartiklar måste vi ta hänsyn till mediets egenart. Enligt Østbye et al. (2004: 73-74) är mediets egenart dess specifika teknik, distributions- och receptionsform. Vi har studerat nyheter i form av tidningsartiklar från en nättidning. Ifall vi hade studerat samma nyheter, men från t.ex. TV - nyheterna hade vi inte kunnat göra samma slags analys. I det fallet hade det varit relevant att fokusera på bildernas representation och nyhetsankarets framtoning. I vår undersökning har vi endast det skrivna ordet att utgå ifrån. Tidningar har möjlighet att gå mer på djupet och ge längre förklaringar och tolkningar av olika händelser.

5.2 Tillvägagångssätt

Vi ville undersöka hur en lokalt förankrad tidning framställt dödsskjutningarna i Malmö. Därför har vi valt att analysera artiklar från Sydsvenskan, då det är den största tidningen i Malmöregionen (Tidningsstatistik, Malmö/Lund/Trelleborg, 2012). Artiklarna vi valt ut är alla publicerade mellan den 4:e januari och den 12:e april 2012. Vi valde inte på förhand ut denna tidsbegränsning, men i och med att det skedde fem dödsskjutningar mellan den 20:e december 2011 och den 31:a januari 2012 blev de som mest uppmärksammade från januari t.o.m. början av april. Det blev då en självklarhet att välja artiklar under denna tidsperiod.

Vi har valt att endast använda artiklar som publicerats i Sydsvenskans nättidning, då de samlat alla artiklar som kan kopplas till dödsskjutningarna i Malmö under en flik. Vi gjorde ett urval från denna samling av artiklar för att Sydsvenskan valt ut dessa som de mest väsentliga artiklarna knutna till dödsskjutningarna. Materialet samlades in den 16:e april 2012. Vi valde då ut ca 20 artiklar som på olika sätt kunde hjälpa oss att ge svar på våra frågeställningar. Vi valde därefter ut de artiklarna som var mest relevanta för våra frågeställningar, vilket slutligen ledde till ett urval på 12 artiklar. Relevansen avgjordes främst utifrån hur djupgående och

långa artiklarna var, om de hade intressanta vinklar på dödsskjutningarna och om de uppmärksammade specifika orsakssammanband och eventuella lösningar till mordet. I vår undersökning var kvantitet inte av någon stor betydelse, då vi valt oss av en kvalitativ metod. Vi valde därför ett snävt urval av material för att vi ville ha möjligheten att fördjupa oss i alla artiklarna, vilket vi inte hade kunnat göra på samma sätt om vi hade haft ett bredare urval. Genom att enbart välja att analysera artiklar som publicerats på nätet kan en eventuell konsekvens av detta bli att vi missat intressanta artiklar som publicerats i Sydsvenskans tryckta exemplar.

5.3 Avgränsning

Vi har endast granskat artiklar och har inte tagit hänsyn till bilder. Då vi endast ville fokusera på nyhetsartiklar har vi även valt bort debattinlägg, ledare och kultursidorna. Eftersom vi ville utföra djupare kvalitativ analys krävde detta lite längre och beskrivande artiklar vilket medförde att vi valde bort notiser och väldigt korta nyhetsartiklar som endast innehöll fakta.

5.4 Metodreflektion

Till skillnad från kvantitativa metoder finns det inga bestämda kriterier och tillvägagångssätt inom kvalitativa metoder. Detta kan medföra svårigheter när det gäller utformning av frågeställningar samt tolkning av resultatet. Utmaningen i en kvalitativ innehållsanalys är att identifiera det väsentliga i texten (Fejes & Thornberg, 2009: 32).

Inom den kvalitativa metoden spelar forskarens förståelse en stor roll, då detta påverkar tolkningen av texten. Detta kan vara både en fördel och nackdel; en positiv aspekt är att tidigare erfarenheter och insikter kan skapa nya förståelser för det specifika forskningsproblemet. Svagheter med detta kan dock vara att forskarens personliga drag och erfarenheter har en för stor påverkan på resultatet (Fejes & Thornberg, 2009: 32). I vår studie kan faktumet att vi båda är från Malmö haft en inverkan på vår tolkning av artiklarna. Vi har dock varit medvetna om detta och försökt vara reflexiva i vår tolkning av materialet.

6. Teoretisk ram

I vår undersökning har vi analyserat vårt empiriska material utifrån gestaltningsteorin samt genom Gudmund Hernes dramatiseringstekniker. Innan vi går in på djupet och förklarar gestaltningsteorin ska vi först gå in på dagordningsteorin, då gestaltningsteorin enligt många forskare är en vidareutveckling av denna teori.

6.1 Dagordningsteorin

Dagordningsteorin (kallad agenda - setting på engelska och myntades av forskarna McCombs och Shaw på 1970 - talet (Ghanem, 2012)) bygger på antagandet att medierna är den huvudsakliga källan för information till allmänheten. Människor har inte möjlighet att bilda en självständig uppfattning om allt viktigt som händer i samhället. Mediernas roll är att samla in, granska och strukturera viktig samhällsinformation. Med detta i åtanke har medierna en stor makt över vad som tas upp och kan därmed påverka människors uppfattning om vad som är viktigt. Teorin innebär inte att medierna påverkar människors åsikter, men enkelt uttryckt påverkar medierna vad människor ska ha åsikter om; de frågor medierna uppmärksammar mest influerar vad människor tycker är viktigast (Strömbäck, 2004: 30-31).

Dagordningsteorin är en av de mest utforskade teorierna inom medie- och kommunikationsvetenskap och det finns en stor mängd empiriskt material som stödjer den. Detta är grovt förenklat och ska inte tolkas som att medierna har all makt och att människor är okritiska och passiva (Strömbäck, 2004: 31-32). När man talar om mediepåverkan eller medieeffekter måste man ta hänsyn till samverkan mellan medieinnehåll, egenskaper hos konsumenterna och i vilket sammanhang konsumenterna tar del av medierna (Strömbäck, 2004: 25).

Dagordningsteorin har med tiden utvecklats och man talar numera om två nivåer: nivå ett syftar på vad medierna fokuserar på och vad människor anser vara angeläget. Den andra nivån, som utvecklades ca 20 år efter den ursprungliga teorin, handlar om *hur* medierna framställer olika händelser och hur människor förstår dessa händelser (Strömbäck, 2004: 36). Dagordningsteorins andra nivå innebär att: "Nyhetsmedierna berättar inte bara vad vi ska tänka på, utan också hur vi ska tänka kring det" (Strömbäck, 2004: 37).

Med detta menar vi inte att medierna bestämmer över människors åsikter, men snarare att medierna influerar olika tankesätt och associationer genom att inkludera och exkludera information i nyhetsrapportering (Maher, 2001: 87).

6.2 Gestaltningsteorin

Gestaltningsteorin (översatt från engelskans framing theory) är en teori inom medieforskningen som förenklat handlar om hur medierna ramar in verkligheten och hur detta påverkar människors uppfattningar. Att kalla det *en* teori kan dock vara missvisande då den är mångfacetterad och tar upp flera aspekter av mediers framställning av verkligheten (Strömbäck, 2004: 40).

Vissa forskare, bl.a. McCombs som var med och grundade dagordningsteorin, menar att gestaltningsteorin är en utveckling av dagordningens andra nivå, medan andra anser att det numera borde ses som en självständig teori (Maher, 2001: 83). Enligt Strömbäck (2004: 37) bör gestaltningsteorin ses som en oberoende teori för att den till en viss del skiljer sig från dagordningsteorin. Det som skiljer teorierna åt är främst att gestaltningsteorin har som utgångspunkt att innehållet i medierna är sociala konstruktioner medan dagordningsteorin tenderar att ta medieinnehållet för givet. Gestaltningsteorin lägger mer fokus på vilka aspekter av verkligheten som är framträdande i nyhetsmedierna och vilka bakomliggande orsaker detta har. Teorin undersöker vad medieinnehållet representerar, om hur innehållet påverkas av t.ex. kulturella värderingar och om hur inkludering samt exkludering av information bidrar till en viss gestaltning av olika händelser (Strömbäck, 2004: 37).

I denna uppsats utgår vi ifrån antagandet att alla journalistiska texter är en form av gestaltning, denna utgångspunkt stöds av vissa forskare medan andra menar att man ska avgränsa vad som ska räknas som gestaltningar. Motiveringen för vår utgångspunkt är att mediernas format alltid är begränsat samtidigt som verkligheten är gränslös. Detta är en oundviklig del av nyhetsrapportering; att all information skildras ur en specifik vinkel även om det inte alltid är uppenbart. Journalister har ett begränsat utrymme och kan därmed inte få med allt vilket leder till att de ständigt gör aktiva val när det gäller vad som ska betraktas som nyheter, vilket tema de ska fokusera på, vilka källor de ska använda, val av ord och berättarperspektiv osv. Dessa val bidrar till att bilda olika gestaltningar. Vissa av valen som journalisten gör är medvetna, medan majoriteten av valen sker genom regler och rutiner som präglar en nyhetsframställning, vilket leder till att många val är omedvetna. Nyheter bör inte

ses som spegelbilder utan som konstruktioner av verkligheten. Dock finns det alltid relationer mellan nyheters konstruktioner av verkligheten och själva verkligheten (Strömbäck, 2004: 41, 45).

Som vi nämnde innan är gestaltningsteorin inte en enhetlig teori. En som har försökt ge en klarare definition av teorin är forskaren Robert M. Entman (1993). Ett citat som ofta dyker upp i sammanhang när gestaltningsteorin ska förklaras finns i hans vetenskapliga artikel "Framing: Toward Clarification of a fractured paradigm" (Ghanem, 2012):

Framing essentially involves selection and salience. To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described (Entman, 1993: 52).

Gestaltningar i nyhetssammanhang, enligt Entman (1993: 52), definierar problem, finner kausala samband, gör moraliska värderingar och föreslår lösningar på problemen. Genom att undersöka nyheter genom gestaltningsteorin kan man försöka reda ut från vems perspektiv texten är skriven vilket kan ge en ledtråd om varför vissa gestaltningar är mer förekommande än andra.

Gestaltningar leder till att vissa aspekter av informationen blir mer framträdande i den kommunicerande texten. Att göra något mer framträdande innebär att dessa aspekter har större sannolikhet att blir mer märkbara, meningsfulla eller lättare ihågkomna av mottagarna. Gestaltningar synliggör och uppmärksammar ett visst perspektiv av verkligheten medan det utelämnar andra perspektiv (Entman, 1993: 53). Med detta i åtanke är gestaltningsteorin ett sätt att kritiskt undersöka hur och varför nyhetsmedier väljer att uppmärksamma eller ignorera konkurrerande förklaringar när det gäller orsaker till problem och vilka eventuella lösningar som finns (Maher, 2001: 88).

I nyhetssammanhang kan gestaltning innebära den huvudsakliga idén som används för att skapa förståelse och mening kring den specifika händelsen och att välja ut vissa aspekter som får lov att bli mer framträdande i texten. Detta görs genom att sätta händelsen i en kontext, t.ex. vad den bakomliggande orsaken till ett brott är. Exempel på gestaltning i nyheter kan vara urvalet av citat, källor och statistik (Tankard, 2001: 99 - 101)

Journalister väljer hur de ska skilja händelser; de väljer bl.a. vilka ord de ska använda, vilket berättarperspektiv samt vilka källor de ska förhålla sig till. Gestaltningsteorin kan vara ett hjälpmedel för att belysa hur medietexter utövar makt. Genom att analysera olika gestaltningar i nyheter kan man få en bättre förståelse för hur en viss språklig diskurs främjar vissa grupper och idéer i samhället (Waymer, 2009: 172).

6.3 Dramatiseringstekniker

Eftersom det finns ett stort utbud av nyheter måste nyhetsmedierna ständigt konkurrera om publikens uppmärksamhet. Nyhetsrapportering har därför flera förutbestämda former som journalister använder sig av för att anpassa händelser till mediernas format och på så sätt skapa uppmärksamhet (Hernes, 1983: 7). Sociologen Gudmund Hernes (1978: 187-188, 1983: 7) har identifierat sex tekniker som journalister använder sig av för att dramatisera en nyhet. Dessa tekniker används medvetet eller omedvetet för att göra händelser mer uppseendeväckande. Nedan följer en kort redogörelse av dessa:

Tillspetsning: Då tidningarna ofta har ont om plats måste händelserna kortas ner. Om händelsen har möjlighet att spetsas till, kommer händelsen med största sannolikhet kunna bli en nyhet och få mer uppmärksamhet. Detaljer kan ersättas med uppseendeväckande ord och formuleringar.

Förenkling: Komplexiteten i nyhetsrapporteringen reduceras till förmån för enklare förklaringar. Detta leder till ett simplificerat innehåll som inte har utrymme till för många argument eller nya aspekter.

Polarisering: Genom att fokusera på tvister och konflikter snarare än gemensamma egenskaper väcker texten mer känslor och kan ha tendensen att förenkla olika åsikter i en fråga.

Intensifiering: Dramatiska händelser så som våldsbrott, strejker eller epidemier, får ofta mer uppmärksamhet än "vanliga" vardagliga nyheter. De dramatiska händelserna kan i sin tur skrivas på ett häpnadsväckande sätt, vilket göra den mer levande och intressant.

Konkretisering: Att rapportera om det konkreta eller konkretisera det abstrakta kan leda till en ökad uppmärksamhet. Ett enkelt problem föredras framför mer komplexa som kräver förklaring.

Personifiering: Människor tenderar ofta att intressera sig för andra människor. Läser vi t.ex. om en händelse, där någon likt oss själv beskrivs eller intervjuas väcker detta vår uppmärksamhet då vi kan identifiera oss med personen.

6.4 Motivering av teoretiska utgångspunkter

Dramatiseringsteknikerna kompletterar gestaltningsteorin i den bemärkelsen att de olika journalistiska verktygen, som t.ex. personifiering, polarisering och tillspetsning, kan ses som olika former av gestaltningar i nyhetstexter. De journalistiska teknikerna som Hernes identifierat påverkar följaktligen valet av fakta och fokus i en händelse. Detta innebär att en eller flera aspekter sätts i centrum och vinklar händelsen för att passa det specifika nyhetsformatet (Hadenius, Weibull & Wadbring 2011: 333). Entmans gestaltningsteori (problemdefinitioner, kausala samband, moraliska värderingar och förslag på lösningar) ger en bredare infallsvinkel som belyser gestaltningar i nyhetsrapporteringar som dramatiseringsteknikerna inte gör.

7. Analys

Artiklarna som ligger till grund för vår analys, behandlar alla på något sätt dödsskjutningarna i Malmö. Med hjälp av våra teoretiska ramar har vi i följande avsnitt undersökt hur dåden på olika sätt gestaltats i tidningsartiklarna.

7.1 Definitioner av problem

Gestaltningar (framing på engelska) i nyhetssammanhang, enligt Entman (1993: 52), definierar problem, finner kausala samband, gör moraliska värderingar och föreslår lösningar på problemen. För att börja med problemdefinitioner, framgår det i flera artiklar att det finns en djupt rotad och våldsam gängmiljö i Malmö, samt att det förekommer fler beskjutningar än i andra städer. Det är även sämre upplösning på brotten i Malmö. Det är dessa problemdefinitioner som är framträdande. Det är bara i en av artiklarna, "Polissatsning fortsätter" (Zupanovic, 2012b), som länspolismästare, Eva Årestad Radner, nämner att Malmö inte sticker ut nämnvärt i brottstatistiken (det redovisas dock inte var informationen kommer

ifrån). Detta är intressant att uppmärksamma, då det inte framgår i någon annan artikel att brottsligheten i Malmö inte sticker ut nämnvärt. Denna slags information är väldigt relevant i sammanhanget, eftersom kriminaliteten i Malmö uppmärksammats i flera av artiklarna vi har granskat. Genom att inte nämna detta i de andra artiklarna, exkluderas denna infallsvinkel vilket leder till att mer uppseendeväckande nyheter skapas.

Exkludering av information förekommer även i artikeln “Vapenvåld vanligast i Malmö” (TT, 2012). I denna artikel kan vi läsa att skjutvapen är betydligt vanligare i Malmö vid anmälda mord och dråp jämfört med Göteborg och Stockholm. Texten uppmärksammar även att de anmälda våldsdåden med vapen har fördubblats på fem år i Malmö. Detta kan lätt uppfattas felaktigt. Det står inte att våldsdåden har fördubblats på fem år, utan att vapenanvändningen i samband med dessa har ökat. Att vapenanvändning ökat är förstås oroväckande, men det hade i sammanhanget även varit relevant att redogöra om det förekommer fler våldsbrott i Malmö jämfört med andra städer. Detta kan vi bara spekulera om då det inte står något om detta i artikeln. I slutet står det även att de senaste dödsskjutningarna i Malmö har lett till att KFUM - scouterna väljer att flytta ett möte från Malmö till Ystad istället då de känner sig otrygga. Artikeln porträtterar Malmö som en stad där det sker många beskjutningar och uppmärksammar att folk är rädda för att komma till staden. Att journalisten väljer att uppmärksamma just dessa synvinklar leder till att en alarmerande bild av kriminaliteten i staden målas upp.

Det är dock den organiserade brottsligheten i Malmö som genomgående framställs som det största problemet i Malmö. Det är speciellt en artikel, “Malmö är värst på gangstermord” (Barkman, 2012c) som gör generösa tolkningar av problemen i Malmö: “En andra generations gängkriminella har tagit plats i Malmös undre värld. På några år har Malmö blivit Sveriges mordhuvudstad, med fler gangstermord än någon annanstans”. Om vi läser vidare i texten, står det att det inte finns några officiella siffror som jämför Malmö med andra städer när det gäller förekomsten av mord. Så mordhuvudstad i detta sammanhang betyder inte att det inträffar flest mord i Malmö, utan att det inträffar många så kallade gangstermord. Att i sammanhanget kalla Malmö för mordhuvudstad är alltså ytterst missvisande, eftersom det inte någonstans i artikeln framgår att det sker fler mord i Malmö jämfört med andra städer. Det blir en tydlig moralisk värdering i texten att kalla Malmö för mordhuvudstad eftersom det inte är den bokstavliga tolkningen av ordet, utan journalistens subjektiva tolkning. Det står även att 13 av de 16 senaste gangstermorden i Malmö är olösta. Då de flesta av morden är olösta kan man

ställa sig frågan hur de alla kan klassificeras som gangstermord, är det polisens antaganden eller journalistens egen formulering? Detta framgår inte i texten. Artikeln “Lösningar kräver insyn” (Barkman, 2012b) ger en alternativ synvinkel av ordvalet gangstermord, i artikeln står det: “Något av dem kan man till och med diskutera hurvida de egentligen ska kallas gangstermord. Eftersom de är olösta vet vi inte säkert”. Man kan även reflektera om varför ordet gangster används så frekvent i artikeln “Malmö är värst på gangstermord” (Barkman, 2012c) då ordet är väldigt värdeladdat och uppseendeväckande.

7.2 Bakomliggande orsaker

Gestaltning i nyhetssammanhang används bl.a. för att skapa förståelse och mening kring specifika händelser. För att kunna göra detta sätts händelser i en kontext då det t.ex. spekuleras kring orsakssamband. Detta görs i många av artiklarna genom att journalisterna använder sig av redogörelser från forskare och andra källor, som i regel besitter högt förtroende hos människor, för att ge förståelse för de bakomliggande orsakerna till dödsskjutningarna i Malmö. Vi har kunnat urskilja fyra framträdande faktorer som uppmärksammas. Några av artiklarna lyfter fram *tillgängligheten till vapen, Malmös geografiska läge* och *gängkulturen* medan andra fokuserar på *samhälleliga* och *sociala faktorer*.

I artikeln “Inte bara vapen bakom våldet” (Barkman, 2012a) framgår det enligt forskare och socialstyrelsen att det finns självklara orsaker som bidrar till att vissa människor tenderar att bli kriminella. Enligt dem handlar det främst om en kombination av individuella och sociala faktorer. De generella faktorerna i ett samhälle är fattigdom, arbetslöshet, segregation och “social rörlighet”, vilket innebär att det finns få möjligheter att förändra sin livssituation. Liknande argument tas upp även upp i “Många befinner sig i utanförskap” (Nasr, 2012). I “Polissatsning fortsätter” (Zupanovic, 2012b) hävdar Ilmar Reepalu (S) även att förklaringen till den senaste kriminaliteten som uppstått i Malmö till viss del beror på skolans misslyckande. Han poängterar även att politikerna inte har varit tillräckligt bra i det förebyggande arbetet .

I andra artiklar belyses Malmös geografiska läge som en faktor i den organiserade brottsligheten. I “Många befinner sig i utanförskap” (Nasr, 2012) intervjuas kriminologen Mikael Rying, som påpekar att det sker fler skjutningar i Malmö jämfört med andra städer och att brotten sällan klaras upp. Han menar att Öresundsbron och EU kan underlätta

kriminaliteten, då tullkontroller inte sker i samma utsträckning som tidigare samt att det är lättare att fly utomlands tack vare bron. Detta tas även upp “Polissatsning fortsätter” (Zupanovic, 2012b) där rikspolischefen talar om “Malmös geografiska läge, i egenskap av en del i den största storstadsregionen i Norden, som en del av förklaringen till våldsbrotten”. I “Inte bara vapen bakom våldet” (Barkman, 2012a) hänvisas det till en rapport skriven av Brottsförebyggande rådet (Brå). Rapporten visar att en viktig faktor som leder till organiserad brottslighet beror på att kriminella ofta har goda kontakter utomlands, vilket leder till att de kan smuggla alkohol, cigaretter, vapen, knark osv.

I “Malmö är värst på gangstermord” (Barkman, 2012c) kopplas även morderna i Malmö till den rådande gängkulturen. I artikeln står det bl.a. att dagens mest våldsamma kriminella har växt upp och lever i Malmö. Det förklaras även att den organiserade brottsligheten har haft ett starkt fäste i Malmö sedan 1990 - talet, då med Hells Angels och Bandidos. I och med detta har “organiserad brottslighet varit en självklarhet i Malmös unga kriminellas bild av världen”.

I “Reepalu: skärp vapenlagarna” (Moreno & Zupanovic, 2012) belyser journalisten Ilmar Reepalus argument om att det krävs hårdare åtgärder för att komma till bukt med våldet: “Ilmar Reepalu vill se hårdare vapenlagar och mer raffinerade polismetoder för att komma tillrätta med våldet i Malmö”. Skjutvapen uppmärksammas även i artikeln “Vapenvåld vanligast i Malmö” (TT, 2012) där det framgår att det är betydligt vanligare i Malmö är att använda skjutvapen vid mord, dråp, och försök till mord och dråp, jämfört med Stockholm och Göteborg.

Journalisterna väljer vilka argument om orsaker till dödsskjutningarna som lyfts fram. Vissa av artiklarna lägger vikt på mer konkreta orsaker som resursbrister hos polisen, skolans misslyckande och vapentillgången medan andra lyfter fram de sociala och individuella problemen som orsakar kriminalitet. De indirekta problemen som t.ex. fattigdom, segregation och arbetslöshet styrks av olika forskare som får komma till tals. Genom detta vill journalisterna sätta händelserna i Malmö i en större kontext och belysa att det finns bakomliggande orsaker till varför människor hamnar i kriminalitet.

Även om det förekommer flera olika antaganden och argument angående orsaker och åtgärder, kan journalisten omöjligt belysa alla aspekter. De argument som väljs ut är de som kommer från människor med högt anseende och makt, vilket i detta fall är politiker, forskare

och talespersoner från polisen. Medan vissa argument är styrkta av forskning, som t.ex. att människor i lågresursområden med individuella och sociala problem med större sannolikhet hamnar i kriminalitet, är andra argument, som t.ex. Malmös geografi och tillgången till vapen, snarare antaganden. Detta eftersom det tydligt framgår att det inte finns någon forskning eller statistik kring dessa spekulationer. I “Malmö är värst på gangstermord” (Barkman, 2012c) hävdar Sven Granath, forskare vid Brå, att “närheten till kontinenten” och “tillgången på vapen” kan vara rimliga teorier, men han påpekar även att de är obevisade.

I många av artiklarna behandlas inte dödsskjutningarna i Malmö som enskilda företeelser med olika, bakomliggande orsaker, utan klumpas ihop med varandra. Syftet med detta kan vara att skapa förståelse och mening kring något som har skapat en stark oro. Människor vill veta varför detta händer i Malmö. I många av artiklarna blir mordet symptom på något underliggande problem i samhället. Både politiker, forskare och polismyndigheten har sina spekulationer om vad som kan vara orsaker. Eftersom det rör sig om åtta mord som skett under en kort tidsperiod är det omöjligt att veta om detta är ett mönster eller slumpartade händelser. Det är i sammanhanget relevant att ställa frågan; måste mordet vara symptom på något underliggande problem? Kan det också vara ett olyckligt sammanträffande att de alla inträffade under en kort tidsperiod? Det är bara i artikeln “Lösningar kräver insyn” (Barkman, 2012b) som poängterar att alla dödsskjutningar är enskilda händelser och att fallen borde granskas var för sig för att lösningar ska finnas.

De fyra bakomliggande orsaker som har varit mest framträdande utgår alla ifrån att dödsskjutningarna på olika sätt härstammar från en problematik som är unik för Malmö. Journalisterna letar efter svar på varför detta händer just i Malmö. I “Många befinner sig i utanförskap” (Nasr, 2012) ställs frågan: “Vilka förutsättningar finns det för den här typen av händelser i Malmö, jämfört med andra städer?”. De underliggande problemen framställs som att de alla är lokalt förankrade, med andra ord speglar dödsskjutningarna inte en problematik som finns i Sverige, utan är begränsat till Malmö. Ett sådant antagande är troligtvis förankrat i att Malmö länge har haft en stämpel som den kriminella staden i Sverige. Om de åtta dödsskjutningarna hände i t.ex. Göteborg eller Stockholm hade händelserna förmodligen inte kopplats ihop med städernas problematik i samma utsträckning. Det är en intressant aspekt att artiklarna i en så hög grad försöker koppla ett antal uppseendeväckande mord till underliggande problem som är utmärkande för staden.

7.3 Lösningar på problemen

Enligt Entman (1993: 52) är ett sätt att gestalta i nyhets sammanhang att föreslå lösningar på problem. I artiklarna råder det en motstridighet mellan vad politikerna ser som lösningar vilket är mestadels kortsiktiga, och vad forskarna ser som lösningar vilket är mestadels långsiktiga. Politikerna lyfter fram strängare vapenlagar och telefonavlyssning medan forskarna snarare lyfter fram sociala problem så som fattigdom, segregation, dåliga framtidsutsikter osv, vilka är svårlösta.

I artikeln "Inte bara vapen bakom våldet" (Barkman, 2012a) påpekar forskaren Marie Torstensson Levander att samhället måste börja ta tag i problemen redan vid tidig ålder, för att kunna stoppa eventuella personer från att bli kriminella. Det är dock problematiskt om dessa personer bor i lågresursområden eftersom dessa områden ofta har brist på hjälp i form av utbildning, barnpsykiatri, socialtjänst osv. Detta kan jämföras med resonemangen i artikeln "Reepalu: skärp vapenlagarna" (Moreno & Zupanovic, 2012) som föreslår andra lösningar på problemen. I artikeln står det:

Kommunstyrelsens ordförande Ilmar Reepalu (S) anser att det krävs mer än fler poliser på gatorna för att sätta stopp på våldet i Malmö. "Det är uppenbart att kriminella grupper gör upp om marknadsandelar i Malmö, då räcker det inte med poliser på gator. Det krävs mer raffinerade metoder som telefonavlyssning till exempel", säger han. Framförallt kräver Ilmar Reepalu hårdare vapenlagar.

Ökade polisinsatser framställs i vissa artiklar som en lösning på gängkriminaliteten. Detta stöds av politiker och polismyndigheten. I "Jakten på gängpengarna" (Palmkvist, 2012a) kan vi läsa om Operation Alfred, som genom polisens samarbete med myndigheter, revisorer och analytiker ska trygga Malmö, lösa en rad mord och slå mot hela den undre världen. Detta genom att komma åt gängens pengar genom olika aktioner. Det framkommer även i att Skåne kommer att få 130 nya poliser de kommande åren, detta som en direkt följd av det senaste årets dödsskjutningar. Det är främst sådana slags lösningar som lyfts fram, medan de långsiktiga lösningarna, som t.ex. bättre förutsättningar för människor i lågresursområden, inte konkretiseras utan blir abstrakta visioner utan klara målsättningar.

Det är politikerna, poliserna och experterna som gör uttalanden om vilka strategier som ska försöka lösa problematiken i Malmö. Forskar - och expertuttalandena ger en alternativ bild av politikernas och polisens argument; de talar snarare om faktorer som fattigdom, segregation

osv. I “Inte bara vapen bakom våldet” (Barkman, 2012a) citeras en professor i hälsa och samhälle om hur politikerna reagerar på situationen i Malmö: “Det är typiskt politiker, de reagerar först när man har ett akut problem. Det som behövs är insatser i personen och föräldrarnas närhet - BVC, skola, socialtjänst och kanske barnpsykiatri”. Detta är självklart viktiga perspektiv, och det är dessa synvinklar som dominerar; polisens, politikernas och experternas åsikter. Vad som dock utelämnas, i vårt urval av artiklar, är rösterna från de människor som bor i de utsatta områdena. Vad hade de ansett kunna vara eventuella lösningar på problemen? Det hade varit intressant att få höra alternativa röster och inte bara åsikterna från människor med makt. Men eftersom det bara är de som får komma till tals innebär det att dessa argument blir uppmärksammade och andra röster förblir osynliga. “Vanliga” människor får komma till tals, men framställs snarare som “allmänhetens röst” och får bara uttrycka om de är rädda/oroliga eller inte.

7.4 Vilka tekniker används för att dramatisera händelserna?

Nyhetsjournalistiken präglas av tekniker som har syftet att fånga publikens uppmärksamhet. Hernes (1978: 187-188, 1983: 7) har identifierat sex olika journalistiska verktyg som på olika sätt kommer till uttryck i nyhetssammanhang. Dessa är: *personifiering*, *polarisering*, *intensifiering*, *tillspetsning*, *konkretisering* och *förenkling*. Under analysens gång fann vi flera exempel på hur dessa tekniker kom till uttryck i artiklarna.

7.4.1 Personifiering

Användandet av personifiering innebär att händelserna i Malmö beskrivs med utgångspunkt från enskilda personer. I “Vapenvåld vanligast i Malmö” (TT, 2012) intervjuas en person från KFUM-scouterna. I artikeln framgår det att scouterna valt ha sitt årliga möte i Ystad istället för i Malmö: “Det fanns en allmän oro, en känsla att vi inte skulle vara där. Det kändes olustigt i området. Det finns en känsla av otrygghet”. Detta citat är ett exempel på personifiering. Att framhäva personer som känner sig oroliga och otrygga kan leda till att andra människor kan identifiera sig med dessa personer. Detta kan i sin tur skapa uppmärksamhet och en mer dramatisk nyhet. Genom att journalisten enbart väljer att redogöra för scouternas rädsla, får journalisten indirekt det att låta som att Malmö är en farlig stad som utomstående inte vågar vistas i.

I artikeln “Malmöbor skräms av mordet” (Moreno, 2012) använder sig journalisten nästan uteslutande av personifiering. Detta skapar uppmärksamhet då många läsare kan känna igen

sig i den oron som många av de intervjuade beskriver: “Min syster ringde mig när hon hörde nyheten om mordet, hon var orolig att jag blivit skjuten”. Större delen av artikeln handlar om hur folk i närområdet känner och upplever situationen i Malmö. Syftet med artikeln är att undersöka om Malmöborna känner rädsla och oro efter dödsskjutningarna. De flesta av de intervjuade uttrycker en viss oro. Journalisten har gjort ett urval och lyft fram de synpunkter som är stödjer antagandet att de flesta folk är rädda.

På liknande sätt används personifiering i “En död efter skottlossning” (Brusewitz, Ernst & Sandström, 2012). I artikeln citeras en tolvårig pojke efter att ett mord just skett: “Man ser sig om när man går ut. Jag stannar mycket hemma”. Bilden av Malmöbor som är rädda och otrygga upprätthålls på så sätt genom journalistens val av citat.

7.4.2 Polarisering

I artikeln “Inte bara vapen bakom våldet” (Barkman, 2012a) använder sig journalisten av polarisering. Marie Torstensson Levander beskyller till viss del politikerna genom att hävda följande: “Det är typiskt politiker, som nu - man reagerar först när man har ett akut problem.” I detta exempel pekas politikerna ut som syndabockarna. Polarisering används även i “De grälar om skulden” (Zupanovic, 2012a). Där framförs citat från tre topp politiker (Ilmar Reepalu, Fredrik Reinfeldt och Beatrice Ask) som beskyller varandra för att inte göra tillräckligt mycket för att lösa situationen i Malmö. Istället för att belysa vilka åtgärder politikerna gemensamt arbetar mot fokuserar journalisten på konflikten och ställer politikerna emot varandra.

7.4.3 Intensifiering

När en dramatisk händelse som en skottlossning inträffar får denna typ av händelse ofta mer uppmärksamhet än vardagliga nyheter. Intensifiering lyfter fram de mest dramatiska och sensationella aspekterna av händelserna. När dessa aspekter blir mer framträdande kan detta leda till att andra väsentliga delar kommer i skymundan. I “En död efter skottlossning” (Brusewitz et al., 2012) beskrivs skottlossningen på Fosievägen på följande sätt av ett vittne: “Jag hörde tre smällar och nu är det fullt med poliser med automatvapen. Jag såg hur de bar ut en person till en ambulans och gav honom hjärt- och lugnräddning”. Att beskriva och ta med följande citat leder till artikeln blir mer levande och spännande.

Intensifieringen i artikeln fortsätter, då journalisterna tydligt beskriver polisbilarnas roterande blåljus, deras avspärningar osv. Denna typ av information är inte relevant för redogörelsen av händelseförloppet, utan är endast med för att artikeln ska bli mer underhållande att läsa.

Ett annat exempel på intensifiering finns i “Malmö är värst på gangstermord” (Barkman, 2012c) där beskrivs de senaste morderna som skett i Malmö på ett dramatiskt sätt: “Avrättningslika mord, med risk för att vittnen ska se. Med mördare som inte är rädda för att åka fast”. Journalisten väljer att beskriva gärningsmännen och dåden på ett uppseendeväckande sätt genom att bl.a. poängtera att mördarna inte är rädda för att åka fast eller att vittnen ska se. Morderna målas upp som rena avrättningar. På så sätt framgår det att artikelns syfte inte bara är att spekulera kring eventuella bakomliggande orsaker kring dödsskjutningarna i Malmö, utan är även att väcka känslor hos läsaren.

Att utforma artiklar som berättelser är en annan form av intensifiering. Artikeln “Skulle vara offret för mordet” (Palmkvist, 2012b) inleds som en berättelse likt en roman: “Den 9 oktober 1992, hotell Norrvalla i centrala Malmö: den man som polisen tror var det tilltänkta offret för mordet på Kantatgatan, i dag 53 år, packar sin väska med ett avsågat hagelgevär. Det är laddat.” Denna typ av intensifiering finnes även i “Malmö är värst på gangstermord” (Barkman, 2012c) där man kan läsa följande: “Sommaren 2003. En stugägare på Östra Sommarstadens koloniträdgård påtar i trädgården. Och hittar ett manslik i jorden. I två delar”. Morderna blir i detta fall mer underhållning än “seriös” nyhetsrapportering vilket kan leda till att det inte tas på lika stort allvar när de snarare skildras som en fiktiv berättelse.

7.4.4 Tillspetsning

I “Jakten går på gängpengarna” (Palmkvist, 2012a) beskrivs det på ett tillspetsat sätt hur polis och myndigheter ska gå tillväga för att lösa en rad mord i Malmö och få bukt med den organiserade brottsligheten. Journalisten använder sig av flera uppseendeväckande ord i följande citat: “Med byråkratins långsamt malande kvarnar riktas samhällets slag mot gängens mest vitala stödben, pengarna”. Om det i artikeln endast redogjorts att polis och myndigheter skulle rikta uppmärksamhet åt de organiserade brottslingarnas pengar hade artikeln inte fått en lika dramatisk inledning.

I “Malmö är värst på gangstermord” (Barkman, 2012c) används tillspetsning i form av värdeladdade ord och formuleringar. I artikelns ingress framkommer detta tydligt då ord som

“gangstermord” används och Malmö benämns som Sveriges “mordhuvudstad”. Genom användningen av dessa ord upprätthålls den negativa bilden av Malmö som en “gangsterstad”. I granskningen av de tolv artiklarna har vi funnit att tre av dem nämner ordet ”gangster” medan detta benämns som ”organiserad brottslighet” eller “gäng” i de övriga artiklarna.

7.4.5 Konkretisering och förenkling

Då konkretisering och förenkling inte förekom i stor utsträckning i artiklarna har vi valt att endast kort redogöra för dem under ett och samma stycke. Förenkling kommer till uttryck i artiklarna genom att svår och komplicerad fakta inte tas med, utan bara enkla och tydliga redogörelser och lättförståelig statistik redovisas. Även konkretisering kommer till uttryck i texterna. Fattigdom, segregation och arbetslöshet är exempel på abstrakta samhälleliga problem som konkretiseras och uppmärksammas i samband med dödsskjutningarna.

7.4.6 Artiklarnas rubriker

Artiklarnas rubriker är i de flesta fall skrivna på ett dramatiskt sätt, som lockar till sig uppmärksamhet. Några exempel på titlar som är tillspetsade är: “Malmö är värst på gangstermord”, “Malmöbor skräms av mordet”, “Vapenvåld vanligast i Malmö” och “De grälar om skulden”. Rubrikerna hade inte fått lika stor dramatisk effekt om värdeladdade orden som “värst”, “gangstermord”, “skräms” ersatts med informativa eller neutrala ord. Under analysens gång fann vi att majoriteten av artiklarna inleds med dramatiska ingresser. Detta i kombination med uppseendeväckande rubriker bidrar till att förstärka höjdpunkterna och vinklingarna i texterna.

8. Slutdiskussion

Vi kommer i detta avsnitt att diskutera resultatet av vår analys samt besvara våra övergripande frågeställningar. Utöver detta kommer vi ge förslag på framtida forskning.

Genom att granska artiklarna från Sydsvenskan har vi funnit en del utmärkande drag som förekommer i samband med skildringen av dödsskjutningarna i Malmö. Det spekuleras flitigt i vad som karakteriserar kriminaliteten i Malmö jämfört med andra städer i Sverige. Vidare görs flera spekulationer om *varför* dödsskjutningarna har inträffat i Malmö och det ges förslag på åtgärder som eventuellt kan lösa problemen. Dåden skildras även på ett uppseendeväckande sätt genom att flera olika dramatiseringstekniker används.

8.1 Hur kriminaliteten i Malmö gestaltas

Vad som genomgående tas upp i de utvalda artiklarna är att Malmö har en djupt rotad och våldsam gängmiljö, att det förekommer fler beskjutningar än i andra städer samt att det är sämre upplösning på brotten. Många av artiklarna strävar efter att belysa underliggande problem i Malmö. Artiklarna tar endast upp hur Malmö är utmärkande när det gäller kriminalitet men väljer att inte lyfta fram hur liknande problem finns i andra städer. Det uppmärksammas heller inte hur den övergripande brottstatistiken i Malmö ser ut i jämförelse med de andra svenska storstäderna, vilket hade varit relevant att redovisa i sammanhanget. Vad som hade kunnat efterlysas är en mer nyanserad bild som diskuterar dödsskjutningarna i ett större perspektiv där man inte bara utgår ifrån att problemen endast finns i Malmö.

8.2 Orsaker och lösningar

Dåden i Malmö kopplas ihop med en rad olika bakomliggande problem och det uppmärksammas vad politiker, polisen och forskare ser som möjliga lösningar. Vi identifierade fyra framträdande faktorer som nämndes som eventuella bakomliggande orsaker. Dessa var: samhälleliga och sociala faktorer, Malmös geografiska läge, gängkulturen och tillgängligheten till vapen. Dock fann vi att endast de samhälleliga och sociala faktorerna var styrkta med forskning. Problemen i lågresursområden är inte unika för Malmö och förekommer likväl i andra storstäder. Det som är unikt för Malmö är närheten till kontinenten och Öresundsbron, med dessa är i sig inte enbart anledningar till den organiserade brottsligheten och de senaste dödsskjutningarna. Anledningen till att det spekuleras kring orsaker i artiklarna är för att skapa förståelse och mening kring de åtta dödsskjutningarna. När det talades om åtgärder och lösningar till den organiserade brottsligheten i Malmö nämndes både strängare lagar och ökade resurser till polisen samt bättre stöd till människor i lågresursområden. Det var dock endast de polisiära resurserna som konkretiserades och fick störst utrymme.

8.3 Dramatisering

Det förekom någon form av dramatisering i majoriteten av artiklarna. Många av dem målade upp Malmö som en "gangsterstad" bl.a. genom att använda tillspetsade ord och formuleringar. De dramatiseringstekniker som var mest förekommande var personifiering, tillspetsning och intensifiering. Detta är konsekvenser av de uppmärksammade händelsernas egenart, dvs. att det handlar om våldsbrott och människor. Människor intresserar sig ofta för andra människor,

vilket gör personifiering till ett effektivt verktyg för att skapa uppmärksamhet och väcka känslor. “Vanliga” människor fick främst komma till tals då de beskrev sin rädsla, oro eller otrygghet. Politiker, talespersoner från polisen samt forskare fick komma till tals när det spekulerades om bakomliggande orsaker och lösningar. Detta visar att det är personer som besitter makt och har högt anseende i vårt samhälle som påverkar hur kriminalitet skildras i medier. Medierna har även makt då de aktivt väljer vilka som får komma till tals och vilka vinklar av händelser som belyses.

8.4 Förslag på framtida forskning

I vår undersökning har vi avgränsat oss till Sydsvenskans skildring av dödsskjutningarna i Malmö. Det hade varit intressant att vidare undersöka hur andra nyhetsmedier som inte har en förankring i Malmö har framställt händelserna. Vi hade då kunnat jämföra vårt resultat med tidningar utgivna i exempelvis Stockholm och Göteborg, för att undersöka likheter och skillnader. Det hade även varit intressant att jämföra dagspressens framställning med kvällspressens för att undersöka hur tidningarnas olika berättartekniker påverkat rapporteringen. En receptionsanalys hade i fallet även varit givande för att undersöka hur människor reagerat på mediernas framställning av dödsskjutningarna i Malmö. Denna typ av undersökning hade gett ytterligare dimension till forskningen kring detta ämne.

9. Källförteckning

Tryckt material

Entman, Robert M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, vol 43, s. 41-58

Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Esiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (2007) *Metodpraktikan - konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 3., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik

Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Hadenius Stig, Weibull Lennart, Wadbring Ingela. (2011). *Massmedier, press, radio och tv i den digitala tidsåldern*, 10., uppdaterade uppl. Stockholm: Ekerlid

Hernes, Gudmund (red.) (1978). *Forhandlingsøkonomi og blandingsadministrasjon*. Bergen: Universitetsforl.

Hernes Gudmund. (1983). Media, struktur, vridning och drama. *Nordicom-Information*, vol. 3-4, s. 2 - 13

Maher, T. Michael (2001). Framing: An emerging paradigm or a phase of agenda setting? I S. D. Reese, O. H. Gandy Jr., & A. E. Grant (Eds.). *Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world*, s. 83-94. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.) (2004). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Pollack, Ester (2001). *En studie i medier och brott*. Diss. Stockholm : Univ., 2001

Sasson, Theodore (1995). Frame Analysis. I *Crime and the Media: A reader*, s. 153 - 164.
London: Routledge

Strömbäck, Jesper (2004). *Den medialiserade demokratin: om journalistikens ideal, verklighet och makt*. 1. uppl. Stockholm: SNS förl.

Tankard Jr., James W. (2001). The empirical Approach to the study of Media framing. I S. D. Reese, O. H. Gandy Jr., & A. E. Grant (Eds.). *Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world*, s. 95-106. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Waymer, Damion (2009). Walking in Fear : An Autoethnographic Account of Media Framing of Inner-City Crime. *Journal of Communication Inquiry*, vol 33, s. 169 - 184

Østbye, Helge, Knapskog, Karl, Helland, Knut & Larsen, Leif Ove (2004). *Metodbok för medievetenskap*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi

Artiklar

Barkman, Tobias (2012-01-14) Inte bara vapen bakom våldet. *Sydsvenskan*.
<http://www.sydsvenskan.se/malmo/inte-bara-vapen-bakom-valdet/> [2012-04-16]

Barkman, Tobias (2012-02-02) Lösningar kräver insyn. *Sydsvenskan*.
<http://www.sydsvenskan.se/malmo/losningar-kraver-insyn/> [2012-04-16]

Barkman, Tobias (2012-01-05). Malmö är värst på gangstermord. *Sydsvenskan*.
<http://www.sydsvenskan.se/malmo/malmo-ar-varst-pa-gangstermord/> [2012-04-16]

Brusewitz, Martin, Ernst, Dennis & Sandström, Anders (2012-02-22) En död efter skottlossning. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/en-dod-efter-skottlossning/>
[2012-04-16]

Moreno, Federico (2012-01-05) Malmöbor skräms av morden. *Sydsvenskan*.
<http://www.sydsvenskan.se/malmo/malmobor-skrams-av-morden/> [2012-04-16]

Moreno, Federico & Zupanovic, Peter (2012-01-04). Reepalu: Skärp vapenlagarna. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/reepalu--skarp-vapenlagarna> [2012-04-16]

Nasr Nathalie (2012-01-05) Många befinner sig i ett utanförskap. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/-manga-befinner-sig-i-utanforskap-> [2012-04-16]

Palmkvist, Joakim (2012-01-19) Jakten på gängpengarna. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/jakten-gar-pa-gangpengarna/> [2012-04-16]

Palmkvist, Joakim (2012-04-12) Skulle vara offret för mordet. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/skulle-vara-offret-for-mordet> [2012-04-16]

TT (2012-02-02) Vapenvåld vanligast i Malmö. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/vapenvald-vanligast-i-malmo/> [2012-04-16]

Zupanovic, Peter (2012-02-02) De grälar om skulden. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/de-gralar-om-skulden/> [2012-04-16]

Zupanovic, Peter (2012-03-19) Polissatsning fortsätter. *Sydsvenskan*. <http://www.sydsvenskan.se/malmo/polissatsning-fortsatter> [2012-04-16]

Elektroniska källor

Ghanem, Salma I., Maxwell McCombs, and Gennadiy Chernov (2009). Agenda Setting and Framing. [Elektronisk] I *21st Century Communication: A Reference Handbook* (red.). Thousand Oaks, CA: SAGE, s. 517-525. Tillgänglig: SAGE Reference Online [2012-05-02]

Olsson, Magnus, Grubb, Jörgen & Ranhorn, Per (2012-01-10). Begränsad invandring är nyckeln till framtidens trygga Malmö. *Svt debatt*. Tillgänglig: <http://debatt.svt.se/2012/01/10/begransad-invandring-ar-nyckeln-till-framtidens-trygga-malmo/> [2012-05-07]

Tidningsstatistik. *Mediefakta & upplagor*. Dagspress / Malmö/Lund/Trelleborg <http://ts.se/Mediefakta/Dagspress.aspx?Aregion=28> [2012-04-16]

Vallinder, Torbjörn (2012). Sydsvenska Dagbladet Snällposten. [Elektronisk] I *Nationalencyklopedin*. Tillgänglig: <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/sydsvenska-dagbladet-snallposten> [2012-05-06]

Younes, Hanna, Palmkvist, Joakim, El-Alawi, Hussein & Røjder, Håkan. I skuggan av mordet (2011-12-29). [Elektronisk] *Sydsvenskan*. Tillgänglig: Mediearkivet [2012-05-06]

Tv-program

Malmöpolisen (2012-05-01). [TV-program] Sveriges Television, SVT 1. Tillgänglig: SVTplay. <http://svtplay.se/t/178181/malmopolisen>

SVT Debatt (2012-02-02).). [TV-program] Sveriges Television, SVT 1. Tillgänglig: SVTplay. http://svtplay.se/v/2698434/debatt/del_3_av_18?sb,p104688,6,f,-1

Uppdrag granskning (2012-03-28). Bilden av Malmö. [TV-program] Sveriges Television, SVT 1. Tillgänglig: SVTplay. <http://svtplay.se/t/103535/uppdraggranskning>

Åtta uppklarade mord i Malmö

